

4.1.2. »Kontrolorganmodellen«

Som det fremgår af betænkning 1278/1994, har en række udvalgsmedlemmer enten primært eller sekundært anbefalet en statsadvokatmodel med tilknyttet kontrolorgan, jf. herved også afsnit 3.3.4. Disse udvalgsmedlemmer har dog samtidig påpeget, at en sådan ordning vil føre til tungere sagsgange end den rene statsadvokatmodel.

Det samlede udvalg har endvidere bl.a. givet udtryk for, at kontrolorganmodellen som udgangspunkt har en række af de samme fordele som statsadvokatmodellen, jf. nærmere betænkning 1278/1994, side 208-09, og afsnit 3.3.2. ovenfor.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at kontrolorganmodellen som udgangspunkt har de samme fordele som statsadvokatmodellen. Hertil kommer som en yderligere fordel, at kontrolorganernes virke kan medvirke til at skabe tillid til klageordningen. Heroverfor står, at en ordning med kontrolorganer – som også påpeget af udvalget – set i forhold til den rene statsadvokatmodel fører til tungere sagsgange.

Hensynet til at skabe tillid til, at adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonale behandles på betryggende vis, taler imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse med afgørende vægt for, at en ordning, hvorefter statsadvokaterne behandler disse sager, suppleres med, at der oprettes kontrolorganer (»politiklagenævn«), der løbende fører tilsyn med sagsbehandlingen.

Politiklagenævnenes beføjelser er nærmere beskrevet i det foreslåede nye kapitel 93 d i retsplejeloven. Som det fremgår heraf, får politiklagenævnet i såvel adfærdsklagesager som straffesager mod politipersonale løbende tilsendt sagsakterne, det kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelser- eller efterforskningskridt, tilkendegive over for statsadvokaten, hvordan sagerne efter nævnets opfattelse bør behandles og afgøres, og påklage statsadvokatens afgørelser til rigsadvokaten.

Med hensyn til sammensætningen af politiklagenævnene finder Justitsministeriet, at politiklagenævnene udover en advokat, der udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, skal bestå af to lægmænd, der udpeges efter indstilling fra amtsrådene, Københavns Borgerrepræsentation og kommunalbestyrelsen på Frederiksberg.

Det er hensigten at etablere seks politiklagenævn, dvs. ét for hver af de regionale statsadvokater. For at sikre en smidig og effektiv klageordning finder Justitsministeriet dog, at der bør skabes hjemmel til administrativt om fornødent at etablere mere end ét politiklagenævn for hver statsadvokatur. Derved sikres det, at antallet af politiklagenævn på grundlag af erfaringerne med den nye klageordning løbende kan

tilpasses sagsantallet på området, således at man undgår kapacitetsproblemer med deraf følgende lange sagsbehandlingstider. Samtidig kan man imødegå, at arbejdet i det enkelte politiklagenævn – navnlig for lægmændene – antager et urimeligt stort omfang.

Som nævnt finder Justitsministeriet endvidere, at »kontrolorganmodellen« bør kombineres med en udvidet adgang til at beskikke advokat for parterne. Herom henvises til afsnit 4.2.

4.1.3. »Særlige efterforskningsorganer«

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets vurdering af en model med »særlige efterforskningsorganer«, og kan således ikke anbefale gennemførelsen af en sådan ordning.

4.2. Advokatbeskikkelse

4.2.1. Indledning

Som omtalt i afsnit 4.1. finder Justitsministeriet, at statsadvokatmodellen bør kombineres med dels oprettelsen af politiklagenævn, dels en udvidet adgang til at beskikke advokat for klageren og indklagede i adfærdsklagesager samt for forurettede og polititjenestemanden i straffesager mod politipersonale.

Spørgsmålet om advokatbeskikkelse for parterne er omtalt i bet. 1278/1994, side 121-22, side 124-25 og side 214-15. Der er redegjort for udvalgets overvejelser herom ovenfor i afsnit 3.1.5.

Justitsministeriet finder i lighed med udvalget, at retten skal have adgang til at beskikke advokat for parterne, »når forholdene taler derfor«. Et tilsvarende kriterium anvendes i den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, om advokatbeskikkelse for forurettede.

Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at der i praksis efter en sådan bestemmelse bør beskikke advokat i videre omfang, end der lægges op til i betænkningen.

4.2.2 Advokatbeskikkelse i adfærdsklagesager

Om der i en adfærdsklagesag skal ske advokatbeskikkelse, må bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, hvorunder der navnlig lægges vægt på karakteren af klagen.

Er der tale om en klage over vold og anden hårdhændet behandling i forbindelse med anholdelse, under opløb og lignende, eller klager over myndighedsmisbrug, f.eks. i forbindelse med anholdelse eller ransagning, vil advokatbeskikkelse ofte være indiceret. Er der derimod tale om klager over anden ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten eller klager over uhøflig tiltale eller anden ukor-